

vagy lehetnek volna.“ (Fölkiáltások: *Maradjon! Maradjon!*)

Elnök: Megmarad az eredeti szöveg.

Joannovics György jegyző (olvassa a 32—40. szakaszokat, melyek elfogadtatnak. A 41-dik szakasz fölolvastása után:)

Bánó Miklós: T. ház! Ezen pontban eszót: „átkos belláhoru,“ tán jó volna vagy egészen kihagyni vagy „sajnoossal“ fölváltani. (*Maradjon!*)

Bónis Sámuel: T. ház! Böven ki levén itt fejtve, hogy azon öt hónap értetik, midőn a magyar miniszterium állott fenn, nem pedig midőn a császári fegyverek is beavatkoztak, azt tartom, a mon-

dat megmaradhat: mert a későbbi harc természetes, hogy csak önvédelmi harc volt, és dicsőséges emlékü harc, nem átkos emlékü. (*Helyeslés.*)

Elnök: Az eredeti szerkezet tehát megmarad.

Joannovics György jegyző (olvassa a 42—48-dik pontokat, melyek mind elfogadtatnak, s ezzel a fölirat szakaszonkinti tárgyalás bevégeződik.)

Elnök: A tanácskozást a holnapi ülésben folytatjuk. (*Zaj. Ma! Ma!*) Méltóztassanak megnyugodni abban, hogy az a kérdés, vajon a méltóságos főrendekkel közöltessék-e a fölirat vagy ne, a holnapi napon intéztessék el.

Az ülés végeződik d. u. 1³/₄ órakor.

XLIII. ORSZÁGOS ÜLÉS

1866. marczius 20-dikán

Szentiványi Károly elnöklete alatt.

Tárgyai: Bemutattatnak: Trauschenfels Emil és Csiky István megbízó levelei; kérvény a sepsi-miklósvári képviselőválasztás, valamint Bethlen Gábor gr. választása ellen; a m.-szigeti helv. hitv. lyceum kérvénye az országgyűlési nyomtatványok megküldése iránt; Nagy-Károly, Szinér-Váralja és a marmarosi öt koronaváros a debreczen-szigeti vasut ügyében; Hrabovszky Zsigmond lemondása a képviselőségről. Az elfogadott föliratnak a főrendekhez átküldése elhatározatik. Deák Ferencz tizenkéttagu bizottság választását indítványozza az országgyűlési munkálatokkal megbizandó különféle bizottságok és hatáskörük meghatározására. A horvát küldöttség ügye a főrendekhez átküldetik.

Az ülés kezdődik d. e. 10¹/₄ órakor.

Elnök: A mai ülés jegyzőkönyvét Dimitrievics Milos fogja vezetni, a szőlőkat Tóth Vilmos jegyzi. Következik a tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése: méltóztassanak figyelemmel kísérni.

Tóth Vilmos jegyző (olvassa a marczius 19-dikén tartott ülés jegyzőkönyvét.)

Elnök: Trauschenfels Emil Brassó város, Csiky István Erzsébetváros képviselője bemutatják megbízó levelöket.

A sepsi-miklósvári képviselőválasztás, valamint Bethlen Gábor gr. képviselő választása ellen egy-egy kérvény érkezett, melyek az állandó igazoló bizottsághoz utasítatnak.

A szigeti helv. hitv. lyceum kéri az országgyűlési naplónak és országgyűlési irományoknak részére leendő kiadatását. Az 1861-ki országgyűlés alatt szintén kérte ezt, s akkor az elnökségre volt bízva, hogy e kívánatot teljesítse. Méltóztatnak-e most is fölhatalmazni az elnökséget? (*Fölha-*

talmazzuk!) Ennélfogva az elnökség a kérést teljesíteni fogja.

Nagy-Károly város községe a debreczen-szigeti vasútvonalat pártoltatni kéri. Szinér-Váralja mezővárosa ugyanazt kéri. A marmarosi öt koronaváros szintazon vasútvonalat kéri pártoltatni. Mind-ezen kérvények a kérvényi bizottsághoz tételnek át.

Itt van egy képviselői lemondás, mely föl fog olvastatni.

Tóth Vilmos jegyző (olvassa Hrabovszky Zsigmond lemondását.)

Kállay Ödön: Ugy gondolom, azért, hogy képviselői állásáról lemondott, az acták fölolvastása mégis szükséges: mert oly vádak merültek föl, melyek szó nélkül nem hagyhatók.

Bónis Sámuel: Az actákat föl kell olvasni már csak azon tekintetből is, mivel a költségeket, melyek már csakugyan megtétettek, el kell itélni, hogy ki viselje.

Elnök: Hrabovszky Zsigmond állásáról lemondott képviselő, egyszersmind napi díjait kéri

kifizettetni; ha tehát határozattá méltóztatnak emelni, hogy a költségekre nézve tétessék rendelkezés, akkor a napi díjak utalványozása fölfüggesztendő. *(Helyeslés.)*

Várady Gábor: Azon nézetben vagyok, t. ház, hogy ezen ügyben csak az irományok beérkezése után lehet határozni, ha t. i. a vizsgálati iratok beérkezvén és az állandó bizottságnak kiadatván, ez munkálatát előterjesztendi.

Zsedényi Ede: Ez ellen nincs észrevételem. Hanem azt hiszem, mindenesetre új választást kell elrendelni, mert Félegyház városának joga van ezt kívánni a háztól. Ez ellen észrevétel nem levén, fölszólítom az elnökséget, szólítsa föl Félegyháza városát új választásra.

Elnök: Mindenesetre előhoztam volna, hogy az illető középponti bizottság szólíttassék föl az új képviselőválasztás eszközlésére.

Deáky Lajos: Minthogy épen a követ fizetése betiltásáról van szó: a mennyiben ez a végrehajtáshoz tartoznék s általa mintegy el lenne ítélve azon követtársunk elébb, hogysen a vizsgálat befejeztetnék, arra teljességgel nem szavazhatok. *(Felkiáltások: Ki kell tudni! Zaj.)*

Elnök: Tehát a napi díjak utalványoztatni fognak.

A tegnap egyhangulag elfogadott föliratra nézve méltóztassanak nyilatkozni, hogy az a mélt. főrendekhez átküldessék-e vagy ne?

Deák Ferencz: T. ház! Alázatos véleményem az, hogy ezen feliratot küldjük át a mélt. főrendekhez is, és pedig ne csak egyszerű közlés vagy tudomás végett, hanem általküldésünk mellett egyszersmind igyekezzünk azon, hogy, ha lehet, a fölirat az egész országgyűlés nevében menjen föl. Ennél a dolognál kényes minden szó; azért engedje meg a t. ház, hogy azt, mit a jegyzőkönyvben erre nézve mondatni szeretnék, olvassam föl. Ily módon szeretném a határozatot: „A képviselőház kötelességének tartja a válaszföliiratban előadott és a legmagasabb kir. leiratban megtagadott kérelmeket, okainak bővebb kifejtése mellett, ujabban ismételni; ennek érdemében tehát az ide mellékelt föliratot állapította meg, melyet a mélt. főrendekkel azon őszinte kijelentés mellett kíván közölni, hogy örömmel venné, ha e feliratot a mélt. főrendekkel együtt és egyetemesen terjeszthetné fel Ő Felségéhez.” *(Helyeslés.)*

Tóth Vilmos jegyző: Tehát így lenne a jegyzőkönyvben: „Tárgyalás alá vétetett az 1866. marc. 3-án kiadatott legmagasabb kir. leirat. A képviselőház kötelességének tartja...” *(Olvassa Deák Ferencz ez iránti fönnnebbi indítványát.)*

Elnök: Tehát határozatképen az mondatik ki, a mi itt fölolvastatott. *(Helyeslés.)*

Egyéb tárgy nincs kezem közt.

Deák Ferencz: Már ismételve említettem én is, mások is, hogy igen sok fontos tárgyra nézve, melyek az országgyűlés mielőbbi gondoskodását megkívánják, jó volna bizottságokat választani. Ugyanezen bizottságok választását és különösen hatáskörük megszabását rögtönözni alig lehetne czélszerűen. Arra kérném a t. házat, illetőleg azt indítványozom a tisztelt ház előtt, nevezzen ki egy 12 tagu bizottságot, mely megállapítsa mindezen tárgyakat: hány bizottság neveztesse ki? hány tagja legyen egyiknek, másiknak? minő tárgyak tartozzanak egyikhez, másikhoz? melyik tárgy fölött készítsen törvényjavaslatot, és melyiknek elégséges csak előmunkálatokat készíteni és adatokat gyűjteni? és mivel megeshetik, hogy egyik vagy másik bizottságnak tárgyai belevágnak a másik bizottság körébe is: miként érintkezzenek ezen bizottságok egymással? — Mindezen bizottságok megválasztása természetesen csak akkor történhetik majd meg, ha a 12 tagu bizottság beadandja véleményét s a ház határozand fölötte. Ezen indítványomat ezennel a tisztelt ház asztalára írásban is leteszem. *(Általános helyeslés.)*

Tóth Vilmos jegyző *(fölolvassa Deák Ferencz indítványát *)*.

Elnök: Az indítvány ki fog nyomtatni és a holnapi ülésben kiosztatni; mikor is a t. ház meg fogja határozni a tárgyalás napját. *(Zaj. Felkiáltások: Tárgyaljuk mindjárt holnap!)*

Ivánka Imre: Talán választhatnánk is egyszersmind. *(Zaj.)*

Elnök: Tehát holnap ki fog osztatni és tárgyalatni. *(Helyeslés.)*

Több tárgy most nincs *(Közbeszólások: A horvát ügyre vonatkozólag?!)* Joannovics György jegyző úr közli a horvát ügyet a méltóságos főrendekkel.

Egyszersmind kérem, hogy az állandó igazoló bizottság méltóztassék mindjárt az ülés után alakulni.

(Egy hang: A felirati javaslatot mikor viszik a felsőházhoz?) A fölirati javaslatot holnap fogja a jegyző átvinni.

Deák Ferencz: A szokott forma az, hogy az elnök és a jegyző aláírja a jegyzőkönyv kivonatát s a jegyző átviszi és átadja a főrendeknek. Ez pótolja a hajdani üzeneteket. Mivel pedig a jegyzőkönyv még nem kész, az előbb elkészítendő s úgy hitelesítendő; ezen hitelesítés csak holnap

*) Lásd az Irományok 26-dik számát.

történhetvén meg, csak akkor lehet belőle kiírni a kivonatot: tehát csak holnap viheti át a jegyző a szokott mód szerint a főrendekhez. *(Közbeszólások: Függesszük fel a gyűlést! Maradjon holnapra!)*

Elnök: Tehát holnap lesz a hitelesítés és az átvitel.

Több tárgy nem levén, az ülést föloszlatom. *Az ülés végződik d. e. 11 órakor.*

XLIV. ORSZÁGOS ÜLÉS

1866. marczius 21-dikén

Szentiványi Károly elnöklete alatt.

Tárgyai: A második válaszfőirat a főrendekhez átküldetik. Pete András megbízó levele bemutatatik. A kérvényi bizottság beadja jelentését. Deák Ferencz indítványa, a bizottságszervező bizottság megalkotására nézve, elfogadtatik. Az új állandó igazoló bizottság megalakult, bejelentetik.

Az ülés kezdődik d. e. 10¹/₄ órakor.

Elnök: A mai jegyzőkönyvet fogja vezetni Tóth Vilmos, a szólanai kívánók neveit jegyzi Joanovics György.

Dimitrievics Milos jegyző *(olvassa a marc. 20-dikán tartott ülés jegyzőkönyvét. A Hrabovszky Zsigmond lemondásáról szóló pontra nézve.)*

Bónis Sámuel: A jegyzőkönyvből kimaradt a vizsgálati költségek assignálása. Szükséges tehát, hogy az a jegyzőkönyvbe bejőjjön.

Dimitrievics Milos jegyző *(bejegyezvén a kívántat, folytatja s bevégzi a jegyzőkönyv olvasását.)*

Elnök: A tegnapi határozat következtében a felirati javaslat a mélt. főrendekhez át fog küldetni s azt Dimitrievics jegyző úr fogja átvinni.

Pete András, Kolosmegye képviselője megbízó levelét bemutatta.

A kérvényi bizottság némely tárgyakra nézve beadta jelentését: ha a t. ház beleegyezik, holnap tárgyalhatnak. *(Helyeslés.)*

Napi renden van, a tegnapi határozat következtében, Deák Ferencz igen tisztelt képviselő urnak indítványa. Mindenekelőtt fel fog olvastatni.

Tóth Vilmos jegyző *(olvassa az indítványt*.)*
Felkiáltások: Elfogadjuk!

Elnök: Méltóztatnak elfogadni? *(Elfogadjuk!)* Holnapra tehát méltóztatassanak a szavazatokat behozni. *(Többen: Még ma!)*

Deák Ferencz: A horvát ügybeli küldöttséget, azt hiszem, bajos volna addig megválasztani, mig nem tudjuk, a mélt. főrendek elfogadják-e az eszmét; ámbár reméljük, hogy elfogadják. Azonban jó volna, hogy azon esetre, ha elfogadják, előre kimondanók, hogy azokra nézve is a választó

czédulákat hozzuk el holnap, mikor is mind a két bizottságot egymás után meg lehetne választani. *(Helyeslés.)*

Elnök: Azon reményben tehát, hogy a mélt. főrendek el fogják fogadni a horvát ügyben a t. ház határozatát

Deák Ferencz *(közbeszól):* Nem kell motiválni, hanem csak egyszerűen kimondani.

Tóth Vilmos jegyző: Ezt tehát határozatképpen nem is lehet kimondani. *(Felkiáltások: Nem lehet!)*

Elnök: Tehát holnap a nyolcz tagra is be fognak adatni a szavazatok.

Kérem azon tisztelt bizottsági tagokat, kik az 52-es választmányban vannak, méltóztassanak jövő esütörtökön tanácskozás végett a Muzeum kisebb teremébe feljönni. *(Közbeszólások: Holnap! Az Akadémia teremébe!)* Tehát holnap délután, 4 órakor az Akadémia kisebb teremébe.

Jelentem a t. háznak, hogy az ujonan választott állandó igazoló bizottság megalakult s elnökévé Várady Gábor úr választatott. Az előadások, úgy mint ezelőtt, most is sorban fognak a tagok által történni.

Somssich Pál: Hogy félreértés ne legyen: a Muzeum teremében, vagy az Akadémia kisebb teremében fog-e az 52-es bizottság összejönni?

Elnök: Ki van már mondva, hogy holnap az Akadémia kisebb teremében lesz az összejövétel.

Holnap 10 órakor fog tárgyalatni, a mi ma beadatott.

Méltóztatassanak egyszersmind holnap szavazatokat behozni azon 6 képviselő urra, kik később jelenvén meg, a naplóbiráló bizottságba rendeltettek megválasztatni.

Az ülés végződik d. e. 10¹/₂ órakor.

*) Lásd az *Irodalmi* 26 - dik számát.